

27.4.2021

Valtionhallinnon kehittämisosasto

Ilmoituskanavapalvelua valmisteleavan työryhmän kokous 3/2021

Aika 12.4.2021 klo 11.00–13.00

Paikka Teams -kokous

Osallistujat

Markus Siltanen, finanssineuvos, puheenjohtaja, VM
Timo Moilanen, neuvotteleva virkamies, VM
Arja Terho, finanssineuvos, VM
Heli Iirola, neuvotteleva virkamies, VM
Sari Hosionaho, erityisasiantuntija, VM
Juha Keränen, neuvotteleva virkamies, OM
Sarianne Palmula, neuvonantaja, UM
Jyrki Pennanen, tarkastuspäällikkö, SM
Samuli Bryggare, lakimies, Väylävirasto
Kimmo Helaskoski, erityisasiantuntija, Tuomioistuinvirasto
Ari Huvinen, turvallisuusjohtaja, Maanmittauslaitos
Ulla Järvelin, henkilöstölakimies, verohallinto
Olavi Voutilainen, asiantuntija, verohallinto
Hannu Kananen, sisäisen tarkastuksen päällikkö, Tulli
Arja Kaski-Nurmi, sisäisen tarkastuksen päällikkö, Valtiokonttori
Tuukka Lahkela, johtaja, Business Finland
Ylva Norrgård, lakimies, Häätäkeskuslaitos
Jani Oinonen, controller, Palkeet
Leena Storgårds, sisäinen tarkastaja, Tilastokeskus
Johan Strann, sisäinen tarkastaja, Maahanmuuttovirasto
Niina Toikka, yksikönpäällikkö, johtava juristi, Valtori
Maarit Tulokas, sotilaslakimies, Puolustusvoimat
Klaus Krokfors, johtava tilintarkastaja, Valtiontalouden tarkastusvirasto
Mari Näätsaari, yksikönjohtaja, Valtiokonttori
Kaj Mustikkamäki, tietoturva-johtaja, Valtiokonttori
Heikki Korhonen, kehittämisspäällikkö, Valtiokonttori
Krista Seppälä, assistenttiharjoittelija, VM
Kati Orkola, hallitussihteeri, sihteeri, VM

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11.00 ja toivotti kaikki tervetulleiksi kokoukseen. Puheenjohtaja kertoi, että valtiovarainministeriö on valinnut Valtiokonttorin vastaamaan teknisen kanavan hankinnasta, ylläpidosta ja kehittämisestä.

Samalla hän esitteli kolme uutta työryhmän jäsentä Valtiokonttorista: yksikönjohtaja Mari Näätsaari, tietoturvajohdaja Kaj Mustikkamäki ja kehittämisspäälikkö Heikki Korhonen.

Vastuuviraston valitseminen ja ottaminen mukaan teknisen kanavan reunaehtojen suunnitteluun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa mahdollistaa sujuvan operatiivisen valmistelun aloittamisen työryhmän työskentelyn rinnalla.

Tämän jälkeen puheenjohtaja kävi lävitse kokouksen asialistan.

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin ilman muutosehdotuksia.

2. Esiselvitys teknisistä ratkaisuista ja kustannustasosta

Niina Toikka Valtorista kertoi viime syksynä tehdystä alustavasta markkinakartoituksesta koskien whistleblower-kanavaa. Selvityksen avulla saatiin ymmärrys siitä, millaisia ratkaisuja markkinoilla on tarjolla tällä hetkellä, ja kuinka ne soveltuisivat valtionhallinnon organisaatioiden käyttöön.

Markkinakartoituksen tietopyyntö oli kuvattu seuraavasti: "Valtori kartoittaa tällä kyselyllä markkinoilla olevia ratkaisuja/palveluja kanavan käytännön toteuttamiseksi sekä näkökohtia tarjolla olevien ratkaisujen/palvelujen toimivuudesta mahdollisena valtionhallinnon tai sen osan yhteisenä ratkaisuna".

Palvelun toimittajia pyydettiin antamaan yleinen kuvaus tarjoamastaan ratkaisusta, ratkaisun hinnoitteluperusteet, huomioita ratkaisun soveltuvuudesta useamman viraston yhteiseksi ratkaisuksi (ml. hinnoittelu) ja ratkaisun tietoturva ja -suoja (esim. tietojen fyysinen sijainti, tietojen suojaus, pääsy tietoihin).

Vastauksen tietopyyntöön toimitti yhdeksän yritystä, joiden ratkaisumallit vaihtelivat asiantuntijapalvelusta konsultointipalvelun ja kanavan yhdistävään palveluun ja pelkkään teknisen järjestelmän tarjoamiseen.

Palvelun toimittajien hinnoitteluperusteissa ja hintahaarukoissa oli suurta vaihtelevuutta tai hinnoitteluperusteita ei juurikaan avattu. Muutamissa

vastauksissa tuotiin esiin hinnoitteluetua, jos ilmoituskanavaratkaisun hankinnassa on mukana useampia organisaatioita. Sen sijaan vastaajat eivät juurikaan markkinoineet yhteisen ratkaisun etuja tai antaneet tarkempaa kuvausta siitä, kuinka yhteinen kanavaratkaisu voitaisiin toteuttaa.

Tietoturvaan ja -suojaan on tämän kaltaisissa palveluissa kiinnitetty erityistä huomiota (esim. sertifikaatit). Lopullisessa ilmoituskanavaratkaisun vaatimusmäärittelyssä on kuitenkin kuvattava riittävän tarkasti edellytetty tietoturvan ja -suojan taso (esim. onko pilvipalvelun käyttö mahdollista).

Puheenjohtaja kiitti Niinaa hyvästä esityksestä ja avasi mahdollisuuden keskustelulle.

Alustavassa markkinakartoituksessa lähdettiin liikkeelle erittäin avoimilla taustatiedoilla, joten palveluntoimittajat eivät ole pystyneet antamaan kovinkaan tarkkoja tietoja. Alkukartoitus auttaa kuitenkin hahmottamaan sitä, mitä jatkossa palvelun kuvauksen osalta tulisi huomioida.

Todettiin, että markkinoilla on tarjolla hyvin erilaisia palvelukokonaisuuksia, ja hinnoittelu on ymmärrettävästi alkukartoitusvaiheessa vielä suhteellisen epätarkkaa. Hinnoitteluperusteisiin on erityisesti syytä kiinnittää huomiota ilmoituskanavahankinnan suunnitteluvaiheessa. Kokonaishinnoittelu voisi olla vartenotettava vaihtoehto.

Lisäksi tuotiin esille, että teknisen kanavapalvelun toteutuksessa ulkopuolinen taho ei saisi enää lähtökohtaisesti puuttua ilmoitusten käsittelyyn. Jokaisen viraston tulisi käsitellä ilmoitukset osana virkatoimintaansa. Lisäksi virastojen tulisi voida itse kouluttaa ilmoituskanavan käyttämisessä henkilöstöään. Pilvipalvelut eivät myöskään sovellu TUVE-ympäristöön, joka tulee muutenkin huomioida omana kokonaisuutenaan reunaehtoja määriteltäessä. Järjestelmän olisi myös mahdollistettava anonymisuus ilmoitusten tekemisessä.

Tuotiin esille, että ilmoituskanavapalvelun osana voidaan tarjota ulkopuolista esikäsitelijää, jotta vain asialliset ilmoitukset päätyisivät varsinaiseen käsittelyyn. Ilmoituskanavaratkaisun hinnoittelua puolestaan hankaloittaa myös muiden kuin palvelussuhteessa olevien henkilöiden/ulkopuolisten sidosryhmien tekemien ilmoitusten mahdollistaminen. Puolustusvoimien osalta mainittiin esimerkkinä asevelvolliset.

Sisäministeriön hallinnonalalla ilmoituskanavaratkaisu on hankittu pienhankintana, ja se on tarkoitus ottaa käyttöön kesäkuun loppuun mennessä.

Kustannusten osalta todettiin, että Valtiokonttorin hanketiimi voisi ryhtyä sisäisesti järjestäytyttyään selvittämään sitä, millainen kustannustaso olisi ideaali ilmoituskanavaratkaisulle ennen varsinaiseen kilpailuttamiseen ryhtymistä.

Lähtökohtaisesti hinnoittelu olisi valtiokonsernilähtöistä. Kanavan perustamiskustannukset kohdistuisivat tälle vuodelle ja jatkossa toimintamenojen kautta rahoitetaan ylläpito- ja kehittämiskustannukset. Oikeusministeriölle on ehdotettu työryhmän valmistelutiimin toimesta, että ilmoittajansuojeludirektiivin toimeenpanoa koskevan hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa huomioitaisiin tietojärjestelmien hankintaan ja ylläpitoon liittyvät kustannukset virastoille sekä keskitetyn hankinnan tekevälle vastuuvirastolle.

Todettiin, että oikeusministeriön johdolla tapahtuvan lainsäädännön valmistelun ajankohtaistietoja voitaisiin käsitellä jatkossa työryhmän jokaisessa kokouksessa. Tällä hetkellä lainvalmistelusta vastaavassa työryhmässä pohditaan soveltamisalan muotoilua uuteen lakiin, ulkoisen ilmoituskanavan toteuttamista sekä tieturva-asioita. Lisäksi lainvalmistelun keskeisten linjaratkaisujen esittelytilaisuus siirretään toukokuun aikana pidettäväksi. Tästä laitetaan tiedoksi kutsu ja ilmoittautumisohjeet työryhmän jäsenille.

Euroopan unionin alueella eri maissa on ollut käytössä jo aikaisemmin erilaisia lainsäädännöllisiä ratkaisuja väärinkäytösten ilmoittamiseen liittyen. Uusi direktiivin mukainen lainsäädäntö on sen sijaan käytössä vasta muutamissa maissa. Määrällisesti ilmoituksia tehdään hyvin kirjavasti, minkä lisäksi ilmoitusten liittyminen talousrikoksiin on erikseen huomioitava. Eri sektoreilla on erilaisia tapoja ilmoittaa erityyppisistä rikkomuksista (esim. valvontaan liittyvät ilmoitukset vs. talousrikkomukset). Lisäksi todettiin, että sisäisiä ilmoituksia tulee voida tehdä myös puhelimella, kirjeellä, sähköpostilla ja henkilökohtaisen tapaamisen kautta eikä ainoastaan teknisen kanavan välityksellä.

3. Loppuraporttiluonnoksen käsittely ja kirjoitusvastuut

Työryhmän sihteeri Kati Orkolan johdolla käytiin keskustelua loppuraportin sisällöstä ja alustavasti kirjoitusvastuista. Keskustelun yhteydessä esitetyt kommentit lisättiin suoraan loppuraporttipohjaan, joka viedään kaikkien nähtäville ja työstettäväksi Tiimeri-työtilaan.

4. Muut asiat

Kokouksen lopuksi todettiin vielä, että Valtiokonttori on valittu vastuuvirastoksi viemään hanketta eteenpäin. Valtiovarainministeriö selvittää parhaillaan rahoitusratkaisua teknisen ilmoituskanavan toteuttamiseksi tämän vuoden aikana ja ylläpidon sekä kehittämisen osalta seuraaville vuosille.

Lopuksi Maarit Tulokas Puolustusvoimista esitteli vielä lyhyesti heidän organisaatiossaan noudatettavaa ilmoitusten käsittelyä koskevaa prosessia. Prosessikuvaus tallennetaan työryhmän Tiimeri-työtilaan kolmannen kokouksen materiaaleihin. Todettiin, että ilmoitusten käsittelijöille muodostuu suuri vastuu prosessin toimivuuden turvaamisessa.

Puheenjohtaja kiitti kaikkia kokoukseen osallistumisesta ja päätti kokouksen klo 12.43.

Seuraava kokous pidetään tiistaina 27.4.2021 klo 8.00–10.00.